

Криміналізація незаконного збагачення у ФРН, Великій Британії, Литві та Польщі

Інформаційна довідка, підготовлена Європейським інформаційно-дослідницьким центром на запит народного депутата України

Європейський інформаційно-дослідницький центр створено з метою надання народним депутатам України інформації, яка може бути використана ними у законотворчій діяльності. Діяльність Європейського інформаційно-дослідницького центру здійснюється в рамках програми USAID "Рада: підзвітність, відповідальність, демократичне парламентське представництво", що виконується Фондом "Східна Європа". Більше про центр на сайті <http://euinfocenter.rada.gov.ua/>

Розглянувши законодавство ФРН, Великої Британії, Литви та Польщі, ми виявили, що імплементацію статті 20 Конвенції ООН проти корупції в національне законодавство було здійснено Литвою шляхом додання окремої статті до Кримінального Кодексу Литовської Республіки.

В Статті 20 «Незаконне збагачення» Конвенції ООН проти корупції¹ йдеться про те, що «За умови дотримання своєї конституції та основоположних принципів своєї правової системи кожна Держава-учасниця розглядає можливість **вжиття таких законодавчих та інших заходів**, які можуть бути необхідними для визнання **злочином** умисне **незаконне збагачення**, тобто значне збільшення активів державної посадової особи, яке перевищує її законні доходи і які вона не може раціонально обґрунтувати».

Конвенція **рекомендує** країнам встановити кримінальну відповідальність за незаконне збагачення.

Таблиця 1

Порівняльний огляд криміналізації незаконного збагачення

Країна	Ратифікація Конвенції ООН проти корупції	Імплементація статті 20 «Незаконне збагачення» Конвенції в національне законодавство	Національне законодавство
Федеративна Республіка Німеччина	12.11.2014 рік ²	Не імплементовано ³	- Отримання хабарів є одним із способів незаконного збагачення. Передбачається кримінальна відповідальність за отримання хабарів.

¹ Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_c16.

² Germany [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.unodc.org/unodc/treaties/CAC/country-profile/CountryProfile.html?code=DEU>.

³ Komparativni pregled: Kriminalizacija nezakonitog bogaćenja javnih funkcionera u pojedinih evropskim zemljama [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.skupstina.me/images/dokumenti/biblioteka-i-istrazivanje/2017/3.pdf>.

<p>Об'єднане Королівство Великої Британії та Північної Ірландії</p>	<p>09.02.2006 рік⁴</p>	<p>Не імплементовано⁵</p>	<p>Створення положень закону щодо незаконного збагачення як правопорушення було розглянуто під час розробки законодавчих пропозицій, які стали Законом Про Хабарництво 2010 року, і відхилено, оскільки ці положення суперечать основним принципам правової системи Великобританії та є несумісними з презумпцією невинуватості та пунктом 2 статті 6 Європейської Конвенції з прав людини. Зважаючи на це та на необов'язковий характер статті 20 Конвенції, заява Великобританії вважається задовільною.⁶</p> <p>Слід також зазначити, що члени парламенту Великої Британії зобов'язані реєструвати бізнес-інтереси, подарунки та гостинність, отримані в їхньому становищі, вище встановленої вартості.</p>
<p>Литовська Республіка</p>	<p>21.12.2006 рік⁷</p>	<p>2.12.2010 року⁸</p>	<p>Стаття 189¹ «Незаконне збагачення» Кримінального Кодексу Литовської Республіки⁹</p>

⁴ United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.unodc.org/unodc/treaties/CAC/country-profile/CountryProfile.html?code=GBR>.

⁵ Report on the UK's Compliance with the UN Convention Against Corruption [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [https://www.bond.org.uk/data/files/Bond_Anti-Corruption_Group - UKs compliance with the UNCAC.pdf](https://www.bond.org.uk/data/files/Bond_Anti-Corruption_Group_-_UKs_compliance_with_the_UNCAC.pdf).

⁶ COUNTRY REVIEW REPORT OF THE UNITED KINGDOM [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/CountryVisitFinalReports/UK_Final_country_review_report_18.3.2013.pdf.

⁷ Lithuania [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.unodc.org/unodc/treaties/CAC/country-profile/CountryProfile.html?code=LTU>.

⁸ UN CONVENTION AGAINST CORRUPTION CIVIL SOCIETY REVIEW: LITHUANIA 2011 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.transparency.lt/wp-content/uploads/2015/10/2013_un_convention_against_corruption_civil_society_review_.pdf.

		<p>Імплементовано шляхом додання окремої статті у Кримінальний Кодекс Литовської Республіки.</p>	<p>Незаконне збагачення визнано кримінальним злочином.</p> <p>Стаття передбачає, що особа, яка на основі речового права володіє майном вартістю понад 500 мінімальних розмірів прожиткового мінімуму і знала або повинна була знати, що дане майно не могло бути придбане за рахунок законних доходів, підлягає покаранню у формі штрафу, або арешту, або тюремного ув'язнення на строк до 4 років, з обов'язковою конфіскацією власності.</p> <p>Дія цієї статті поширюється і на юридичних осіб.</p> <p>Водночас існує й адміністративна відповідальність за незаконне збагачення, яка полягає в тому, що якщо вартість майна менша зазначеного порога, то особа повинна сплатити податки із цього майна і може бути притягнута до адміністративної відповідальності у вигляді штрафу в розмірі від 10% до 50% від вартості майна.¹⁰</p>
Республіка Польща	15.09.2006 рік ¹¹	Не імплементована ¹²	Незаконне збагачення як злочин не визнано польським законодавством.

⁹ Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso patvirtinimo ir įsigaliojimo įstatymas. Baudžiamasis kodeksas [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.111555/OTzspIvXy>.

¹⁰ Незаконне збагачення як склад злочину в міжнародному праві [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://lsej.org.ua/2_2014/34.pdf.

¹¹ Poland [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.unodc.org/unodc/treaties/CAC/country-profile/CountryProfile.html?code=POL>.

¹² Grzegorz MAKOWSKI. Realizacja wybranych postanowień Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji w Polsce [Електронний ресурс] / Grzegorz MAKOWSKI, Celina NOWAK, Anna WOJCIECHOWSKA-NOWAK – Режим доступу до ресурсу: <http://www.batory.org.pl/upload/files/Programy%20operacyjne/Odpowiedzialne%20Panstwo/UNCAC.pdf>.

**Інформацію підготувала Валентина Головань,
аналітик ЄІДЦ**